

І. П. Варава,
старший викладач

М. О. Бухер,
асистент

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВІДНОСИН

Національний авіаційний університет
проспект Любомира Гузара, 1, 03680, Київ, Україна
E-mail: varavairina8@gmail.com

***Метою** статті є виявити основні проблеми та наслідки становлення «цифрового» інформаційного суспільства для світової спільноти через взаємозв'язок понять «інформаційне суспільство», «інформаційні відносини» та «інформаційна безпека». Для цього використано такі **методи** як аналіз нормативно-правової бази в галузі інформаційного права, вивчення юридичної та методологічної літератури з теорії формування інформаційного суспільства для визначення ознак та виявлення основних причин і наслідків стану досліджуваної проблеми; вивчення; систематизація, порівняння, узагальнення. **Результати:** у статті розглядаються особливості процесу становлення інформаційного суспільства в Україні та висвітлюються проблемні питання цього правового явища у світлі аналогічних процесів, що відбуваються у глобальному вимірі. Актуалізовано значення конституційних норм у системі інформаційного права в цілому, здійснено аналіз нормативно-правової бази забезпечення інформаційного права України а також правових механізмів регулювання інформаційних відносин міжнародною інституційною системою. Також визначаються основні способи правового впливу на вдосконалення інформаційних відносин з метою забезпечення прав і свобод людини, їх захисту та інформаційної безпеки. **Обговорення:** проведене дослідження дозволило зробити висновки про наявність суперечностей нормативно-правових актів у сфері інформаційних відносин України та положень міжнародних і європейських правових актів. Також розглянуто чинники відставання України від світового розвитку інформаційних відносин; виокремлено основні напрямки удосконалення інформаційного законодавства України шляхом розширення видів інформаційної діяльності та їх осучаснення, імплементації норм європейського та міжнародного інформаційного права в інформаційне законодавство України, систематизації національного інформаційного законодавства шляхом кодифікації – розробки Інформаційного кодексу України.*

***Ключові слова:** інформаційне право; інформаційне суспільство; інформаційні відносини; інформаційна безпека; інтернет-відносини; права людини; право на інформацію; кіберпростір.*

Постановка проблеми та її актуальність. У літературі термін «інформаційне суспільство» почав активно вивчатися в 60-х роках 20 сторіччя. Його почали вживати фактично одночасно американські та японські науковці в різних сферах досліджень, переважно в контексті економічних досліджень.

Саме формування інформаційного суспільства знаменувало перехід від індустрія-

льної до постіндустріальної парадигми розвитку людства. Власне, переосмислення ролі інформації поклато початок соціально-філософській моделі сучасного розвитку держави.

Наразі недостатній ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно зі світовими тенденціями потребує виявлення причин такого відставання. Таких причин є багато, проте концептуально їх можна

узагальнено віднести до загального відставання розвитку економічних та соціальних відносин, викликаних тривалим існуванням України в умовах тоталітаризму, що наклало свій відбиток на всі сфери життя. Варто зазначити, що цифрове суспільство є частиною загального суспільного розвитку. Як зазначає Н.О. Семчук [1], для всього суспільства в Україні характерним є подолання посттоталітарних тенденцій.

Сьогодні наявна практична потреба удосконалення вітчизняного інформаційного законодавства відповідно до сучасного рівня суспільного розвитку, його систематизації та кодифікації з метою подолання правових колізій, що виникають у сфері інформаційного права на етапі становлення так званого «цифрового» суспільства.

Цифрове суспільство існує багато в чому незалежно від державних кордонів, що викликає підвищену увагу до цього питання світової спільноти. Практичним виразом такої безпрецедентної уваги є прийняття великої кількості міжнародних нормативно-правових актів як на глобальному, так і на регіональному рівні. Тому ефективна побудова сучасного цифрового суспільства неможлива без своєчасної та якісної імплементації міжнародних актів у національне законодавство України.

Поява електронного простору викликає потребу в комплексному осучасненні законодавства для ефективного регулювання економіки. Адже поряд із позитивними моментами становлення інформаційного суспільства з'являється реальна загроза використання досягнень в інформаційній сфері, в цілях, що не сумісні із завданнями підтримки світової стабільності і безпеки, поваги прав і свобод людини.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням інформаційного суспільства як нового етапу розвитку людської цивілізації приділяли увагу багато вчених із різних галузей знань (економіки, права, філософії, соціальних комунікацій) як в Україні, так і за її межами [2]. В їх числі роботи таких вчених, як І.В. Арістова [3], О.Г. Данильян [4], О.П. Дзьобань [5], В.А. Ліпкан [6], А.М. Новицький [7],

Ю.Є. Петрухно [8], Л.В. Вакарюк [9], О.О. Барабаш [10] та інші.

Також вивченням окремих питань інформаційного права займалися: В.М. Брижко, І.М. Сопілко, Р.А. Калюжний, О.А. Баранов, К.І. Беляков, Л.П. Коваленко, Б.А. Кормич, А.І. Марущак, В.Г. Пилипчук, О.М. Селезньова, В.С. Цимбалюк. Усі названі вчені вказують на низку суттєвих проблем у галузі інформаційної безпеки, з-поміж яких особливе місце займає правова.

Метою даної статті є виявити основні проблеми та наслідки становлення «цифрового» інформаційного суспільства для світової спільноти і України через розкриття взаємозв'язку таких понять як «інформаційне суспільство», «інформаційні відносини» та «інформаційна безпека».

Виклад основного матеріалу. Головною особливістю сучасного цивілізаційного розвитку є зростання значущості інформації в суспільних відносинах. Формується так зване «цифрове» (інформаційне) суспільство, в якому інформація є основним ресурсом та засобом виробництва.

Для поступового руху України в напрямку європейських цінностей прийнято ряд нормативних актів. Зокрема, відповідно до Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 рр. [11] головною метою розвитку сучасного українського суспільства є реалізація прискореного сценарію цифрового розвитку, як найбільш релевантного для України з точки зору викликів, потреб та можливостей. Закон України «Про Національну програму інформатизації» [12] розуміє інформатизацію як сукупність взаємопов'язаних організаційних, правових, політичних, соціально-економічних, науково-технічних, виробничих процесів, що спрямовані на створення умов для задоволення інформаційних потреб громадян та суспільства на основі створення, розвитку і використання інформаційних систем, мереж, ресурсів та інформаційних технологій, які побудовані на основі застосування сучасної обчислювальної та комунікаційної техніки.

Метою всеохоплюючої цифровізації є комплексне перетворення існуючих економіч-

них, соціальних систем та сфер у нову цінність та якість для їх ефективності та зручності використання. Інформаційні технології визначають технічний та технологічний прогрес практично у всіх сферах. Ці процеси знаменували початок нової ери суспільних та виробничих відносин, способу виробництва і визначили умови становлення суспільства інформації, сутність якого була визначена 1993 року Комісією Європейського Союзу: «Інформаційне суспільство – це суспільство, в якому діяльність людей здійснюється на основі використання послуг, що надаються за допомогою інформаційних технологій і технологій зв'язку».

Глобальна телекомунікаційна мережа Інтернет швидко перетворилася в масове соціальне явище. Набуває все більшого значення ІТ-галузь, яка створює палітру майбутнього, тому правове поле її діяльності в Україні потребує відповідного сучасним викликам нормативно-правового забезпечення процесу функціонування.

На наших очах формується новий тип суспільних відносин, які дослідник М.В. Якушев вперше назвав «інтернет-відносини» [13]. К.В. Єфремова [14] та Є.П. Литвинов [15] дали їм таке визначення: «інтернет-відносини» - такі суспільні відносини у кіберпросторі, учасники яких є носіями суб'єктивних прав та обов'язків у мережі Інтернет; відносини, які виникають у результаті впливу норм інформаційного, комп'ютерного, міжнародного та інших галузей права, міжнародних договорів на поведінку суб'єктів цих відносин.

Це складні соціальні зв'язки особливої правової, інформаційної та технічної природи, особливістю яких є те, що інформаційні відносини можна розглядати як суто інформаційні відносини, незалежно від об'єктивного складу, так і в контексті всіх інших відносин – матеріальних, духовних, інтелектуальних тощо.

Новітня епоха вимогливо ставить перед людиною не лише умови постійного навчання і розвитку, безперервного самовдосконалення, а й необхідності інформаційної безпеки. Нинішній етап розвитку інформаційних технологій характеризується можливістю масованого

інформаційного впливу на індивідуальну і суспільну свідомість, у результаті чого набуває актуальності принцип інформаційної безпеки. Поряд з позитивними моментами становлення інформаційного суспільства з'являється реальна загроза використання досягнень в інформаційній сфері, в цілях, що не сумісні із завданнями підтримки світової стабільності і безпеки, поваги прав і свобод людини. Отже потрібен надійний регулятор сучасних інформаційних відносин, яким, безперечно, виступає право.

Україна, рухаючись за вектором євроінтеграції, має сформувані відповідну сучасним цивілізаційним викликам нормативно-правову базу у сфері інформаційних відносин, імплемувати норми європейського та міжнародного інформаційного права в інформаційне законодавство України, а також систематизувати національне інформаційне законодавство. Першочергового вирішення потребують питання: забезпечення прав і свобод людини і громадянина, законних інтересів суспільства і держави у сфері ІТ-права; організації та діяльності суб'єктів забезпечення інформаційної безпеки; запобігання, виявлення і припинення правопорушень (злочинів) у ІТ-сфері; правові проблеми віртуального середовища; захист прав споживачів при он-лайн купівлі; договірні відносини у сфері передачі прав інтелектуальної власності та захисту прав інтелектуальної власності в Інтернеті та інші [16].

Сучасні умови розвитку і трансформації нашого суспільства визначають необхідність нагального вирішення правових проблем інформаційних відносин. Адже недосконалість правового регулювання інформаційної сфери відчутно гальмує як розвиток і вдосконалення політичних, економічних, матеріальних та інших відносин у суспільстві, так, і сам процес забезпечення інформаційної безпеки держави. Показовою у згаданій сфері системою законодавства є правова система США, де законодавчі акти створювались послідовно, у міру виникнення відповідних проблем. Розвинутою також є робота в цьому напрямі у західноєвропейських країнах. Що стосується

Східної Європи, то для країн цього регіону характерне помітне відставання в галузі правового регулювання інформаційних відносин.

В Україні останніми роками напрацьовано немало законодавчих актів, покликаних регулювати інформаційні відносини. Крім наведених раніше нормативно-правових актів, є окремі норми в складі законодавчих актів різних видів і рівнів, за допомогою яких зроблена спроба врегулювати інформаційні відносини в різних предметних галузях. Однак, доводиться констатувати, що інформаційне законодавство потребує якісних змін. За всією його розгалуженістю воно залишається суперечливим, належним чином не систематизованим і не кодифікованим. Ми маємо визнати недостатній ступінь розбудови інформаційного суспільства в Україні порівняно зі світовими тенденціями.

Існують конкретні причини такого відставання: неефективне використання фінансових ресурсів, спрямованих на інформатизацію; недостатній розвиток нормативно-правової бази інформаційної сфери; повільне створення інфраструктури для надання інформаційних послуг із використанням мережі Інтернет; недостатній рівень комп'ютерної та інформаційної грамотності населення; низький рівень інформаційної представленості України в Інтернет-просторі, і недостатня присутність україномовних інформаційних ресурсів; недостатній рівень державної підтримки виробництва засобів інформатизації, програмних засобів та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що не забезпечує всіх потреб економіки і суспільного життя; та інші [17].

Нормотворча діяльність в Україні, на жаль, часто здійснюється за відсутності загальнодержавної системності в інформаційній сфері. Значна кількість юридичних норм, які регулюють інформаційні відносини, розпорошена по різних законах та підзаконних нормативних актах, що ускладнює їх пошук та узгодження для практичного застосування. Види інформаційної діяльності, що прописані в Конституції України (збирання, зберігання, використання, поширення), потребують осучас-

нення у зв'язку з появою електронного простору (е-простір), який визначає вже такі види діяльності як обробка, введення, вивід, передача, компіляція, відображення даних та ін. Процес нормотворення в інформаційній сфері нерідко здійснюється без узгодження з положеннями міжнародних і європейських правових актів. Крім того, юридичні норми у сфері інформаційних відносин не завжди узгоджені з раніше прийнятими, що призводить до правових колізій [18]. Юридична практика свідчить про існування проблем у питанні захисту авторських прав на комп'ютерні програми. Вимогою часу для прискореного розвитку інформаційного суспільства в Україні є такі державні рішення, що спрямовані на створення національних інноваційних структур з розробки конкурентоспроможного програмного забезпечення.

Сьогодні Стратегія сталого розвитку «Україна–2020» [16], Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2016–2020 роки [12] визначають необхідність формування необхідної правової бази для контролю у сфері інформатизації.

Поле контролю в сфері інформатизації відкриває широкі горизонти для політичного маніпулювання громадськістю. Механізми дезінформації, опинившись доступними для громадських об'єднань з цілями, протилежними підтримці єдності та демократичних основ держави, стають серйозною загрозою безпеки та незалежності країни.

Потребує міжнародно-правового забезпечення і проблема глобальної інформаційної безпеки. Виклики світовому співтовариству обумовлені появою інформаційного суспільства, поширенням інформаційно-комунікаційних технологій, появі нових об'єктів регулювання і, врешті, міжнародною інформаційною безпекою.

В умовах підвищення ролі і значення інформації, стрімкого розвитку інформаційно-комунікаційних технологій, створення світових баз даних, глобальних інформаційних мереж і систем, Організація Об'єднаних Націй (ООН) взяла на себе координуючу роль в правовому регулюванні назрілих правових питань, серед яких: формування інформаційного суспільства;

використання інформаційно-комунікаційних технологій в цілях розвитку; боротьба із злочинним використанням інформаційних технологій; міжнародна інформаційна безпека; створення глобальної культури кібербезпеки і захист найважливіших інформаційних структур.

Завданнями міжнародної інституційної системи на чолі з Організацією Об'єднаних Націй є: визначення шляхів розвитку інформаційного суспільства та їх міжнародно-правового забезпечення; визначення перспективних напрямків використання інформаційно-комунікаційних технологій та їх міжнародно-правовому регулюванні; визначення шляхів забезпечення міжнародної інформаційної безпеки як проблеми, що почала набувати глобальних ознак. Загальну координацію діяльності в питанні застосування інформаційно-комунікаційних технологій в цілях розвитку спільно здійснюють Організація Об'єднаних Націй (ООН) та Міжнародний союз електров'язку (МСЕ) міжнародна організація, що визначає стандарти в галузі телекомунікацій та радіо. Окрім того, створено кілька робочих органів, серед яких – Група ООН з інформаційного суспільства (UNGIS), Робоча група з управління використанням Інтернетом, Форум з питань управління Інтернетом. Забезпечення міжнародної інформаційної безпеки покладено на Міжнародний союз електров'язку (МСЕ).

Висновки. Становлення «цифрового» інформаційного суспільства найбільш повно характеризують такі складові як інформаційне суспільство, інформаційні відносини та інформаційна безпека.

Цифровим (або інформаційним) є суспільство, в якому інформація є основним ресурсом та засобом виробництва. Інформаційні відносини являють собою складні соціальні зв'язки особливої правової, інформаційної та технічної природи, особливістю яких є те, що інформаційні відносини можна розглядати як суто інформаційні відносини, незалежно від об'єктивного складу, так і в контексті всіх інших відносин – матеріальних, духовних, інтелектуальних тощо. Новітня епоха вимогливо ставить перед людиною не лише умови

постійного навчання і розвитку, безперервного самовдосконалення, а й необхідності інформаційної безпеки.

Питання правового забезпечення інформаційних відносин спонукає до ґрунтовного доопрацювання існуючої системи права. Нині в Україні головним пріоритетом держави визначено прагнення побудувати розвинене інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал.

Наразі актуальними є проблеми формування нормативно-правової бази у сфері інформаційних відносин та її подальшого розвитку в контексті євроінтеграції України, імплементації норм європейського та міжнародного інформаційного права в інформаційне законодавство України, а також проблема систематизації національного інформаційного законодавства шляхом кодифікації – розробки Інформаційного кодексу України.

Література

1. Семчук Н.О. Політична корупція як комплексне політико-правове явище. *Вісник Конституційного Суду України*. 2019. № 5. С. 109-115.
2. Ильганаева В.А. Социальные коммуникации (теория, методология, деятельность): словарь-справочник. Харьков, 2009. 392 с.
3. Арістова І.В. Державна інформаційна політика: організаційно-правові аспекти. Харків: Вид-во Ун-ту внутрішніх справ, 2000. 368 с.
4. Данильян О.Г. Інформаційне суспільство: морально-етичний дискурс. *Інформація і право*. 2014. № 1. С. 16-24.
5. Дзьобань О.П. Інформаційна безпека: нові виміри загроз, пов'язаних із інформаційно-комунікаційною діяльністю. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2015. № 61. С. 24-34.
6. Ліпкан В.А. Систематизація інформаційного законодавства України. Київ, 2012. 304 с.
7. Новицький А.М. Феномен «інформаційного суспільства» як об'єкт наукового

дослідження. *Інформація і право*. 2011. № 1. С. 25-29.

8. Петрухно Ю.Є. Інформаційне суспільство: поняття, основні складові, характеристика. *Вісник Одеського національного університету*. 2014. № 19. С. 127-133.

9. Вакарюк Л. Основні підходи до розуміння поняття «правовий режим». *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 12. С. 196-201.

10. Барабаш О.О. Загальна характеристика інтернет-правовідносин. ІТ право: проблеми і перспективи розвитку в Україні: збірник матеріалів наук.-практ. конф. Львів: Львівська політехніка, 2016. С. 23-32.

11. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січ. 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (звернення: 02.06.2020).

12. Про Національну програму інформатизації: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80> (звернення: 02.06.2020).

13. Якушев М.В. Информационное общество и правовое регулирование: новые вопросы теории и практики. *Информационное общество*. 1999. № 27. С. 29-34.

14. Єфремова К.В. До перспектив правового регулювання інтернет-правовідносин: господарсько-правовий аспект. *Право та інноваційне суспільство*. 2014. № 1. С. 5-11.

15. Литвинов Є.П. Правовідносини в Інтернет-праві. *Часопис Київського університету права*. 2013. № 3. С. 145-149.

16. Про сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні: Указ Президента України від 26 лют. 2016 р. № 68. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/68/2016> (звернення: 28.05.2020).

17. Брижко В.М. Конвергенція новітніх технологій: стан і перспективи змін у інформаційних відносинах. *Інформація і право*. 2017. № 1. С. 51-67.

18. Пилипчук В.Г. Проблеми становлення і розвитку інформаційного законодавства в контексті євроінтеграції України. *Інформація і*

право. 2011. № 1. С. 11-19.

References

1. Semchuk N.O. Politychna korupcija jak kompleksne polityko-pravove javyshhe. *Visnyk Konstytucijnogo Sudu Ukrainy*. 2019. № 5. S. 109-115.

2. Il'ganaeva V.A. Social'nye kommunikacii (teorija, metodologija, dejatel'nost'): slovar'-spravochnik. Har'kov, 2009. 392 s.

3. Aristova I.V. Derzhavna informacijna polityka: organizacijno-pravovi aspekty. Harkiv: Vyd-vo Un-tu vnutrishnih sprav, 2000. 368 s.

4. Danyl'jan O.G. Informacijne suspil'stvo: moral'no-etychnyj dyskurs. *Informacija i pravo*. 2014. № 1. S. 16-24.

5. Dz'oban' O.P. Informacijna bezpeka: novi vymiry zagroz, pov'jazanyh iz informacijno-komunikacijnoju dijtal'nistju. *Gumanitarnyj visnyk Zaporiz'koi' derzhavnoi' inzhenernoi' akademii'*. 2015. № 61. S. 24-34.

6. Lipkan V.A. Systematyzacija informacijnogo zakonodavstva Ukrainy. Kyi'v, 2012. 304 s.

7. Novyc'kyj A.M. Fenomen «informacijnogo suspil'stva» jak ob'jekt naukovogo doslidzhennja. *Informacija i pravo*. 2011. № 1. S. 25-29.

8. Petruhno Ju.Je. Informacijne suspil'stvo: ponjattja, osnovni skladovi, harakterystyka. *Visnyk Odes'kogo nacional'nogo universytetu*. 2014. № 19. S. 127-133.

9. Vakarjuk L. Osnovni pidhody do rozuminnja ponjattja «pravovij rezhym». *Pidpryjemnyctvo, gospodarstvo i pravo*. 2016. № 12. S. 196-201.

10. Barabash O.O. Zagal'na harakterystyka internet-pravovidnosyn. ІТ право: problemy i perspektyvy rozvytku v Ukraini: zbirnyk materialiv nauk.-prakt. konf. L'viv: L'viv'ska politehnika, 2016. S. 23-32.

11. Pro shvalennja Konceptii' rozvytku cyfrovoi' ekonomiky ta suspil'stva Ukrainy na 2018-2020 roky ta zatverdzhennja planu zahodiv shhodo i'i' realizacii': rozporjadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 sich. 2018 r. № 67-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80> (zvernennja: 02.06.2020).

12. Pro Nacional'nu programu informatyzacii': zakon Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>

(zverennja: 02.06.2020).

13. Jakushev M.V. Informacionnoe obshhestvo i pravovoe regulirovanie: novye voprosy teorii i praktiki. *Informacionnoe obshhestvo*. 1999. № 27. S. 29-34.

14. Jefremova K.V. Do perspektyv pravovogo reguljuvannja internet-pravovidosyn: gospodars'ko-pravovyj aspekt. *Pravo ta innovacijne suspil'stvo*. 2014. № 1. S. 5-11.

15. Lytvynov Je.P. Pravovidosyny v Internet-pravi. *Chasopys Kyi'vs'kogo universytetu prava*. 2013. № 3. S. 145-149.

16. Pro spryjannja rozvytku gromadjans'kogo suspil'stva v Ukrai'ni: Ukaz Prezydenta Ukrai'ny vid 26 ljut. 2016 r. № 68. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/68/2016>

gov.ua/laws/show/68/2016

(zvernennja:

28.05.2020).

17. Bryzhko V.M. Konvergencija novitnih tehnologij: stan i perspektyvy zmin u informacijnyh vidnosynah. *Informacija i pravo*. 2017. № 1. S. 51-67.

18. Pylypchuk V.G. Problemy stanovlennja i rozvytku informacijnogo zakonodavstva v konteksti jevrointegracij' Ukrai'ny. *Informacija i pravo*. 2011. № 1. S. 11-19.

SPECIFIC ISSUES OF LEGAL REGULATION OF INFORMATION RELATIONS

National Aviation University
Liubomyra Husara Avenue, 1, 03680, Kyiv, Ukraine
E-mail: varavairina8@gmail.com

*The purpose of this article is to identify the main problems and consequences of the formation of a «digital» information society for the world community through the relationship of concepts such as information society, information relations and information security. For this purpose, such **methods** were used as analysis of the legal framework in the field of information law, study of legal and methodological literature on the theory of information society formation to determine the signs and identify the main causes and consequences of the problem; study; systematization, comparison, generalization. **Results:** the domestic legal system is currently undergoing a complex process of bringing into line with international standards and adapting to rapid social change. Currently, social transformations are taking place mainly in line with the rapid informatization and digitalization of all spheres of public life. The legal sphere, which is a part of social development, is no exception. Informatization is in many respects the basis for the successful implementation of the paradigm of sustainable development in Ukraine. The main feature of modern civilization is the growing importance of information in social relations. The formation of a «digital» (information) society in the modern civilized world raises the problem of information security and protection of human rights and freedoms. Public relations arising from information, play an extremely important role in the life of modern state and society. Modern processes of globalization and informatization of society only strengthen the social significance of this category of social relations, bringing them to the forefront. The article considers the peculiarities of the process of formation of the information society in Ukraine and highlights the problematic issues of this legal phenomenon in the light of similar processes taking place in the global dimension. The significance of constitutional norms in the system of information law as a whole is actualized, the analysis of the normative-legal base of ensuring the information law of Ukraine as well as the legal mechanisms of regulation of information relations by the international institutional system is carried out. The main ways of legal influence on the improvement of information relations in order to ensure human rights and freedoms, their protection and information security are also identified. **Discussion:** the study allowed to draw conclusions about the existence of contradictions of regulations in the field of information relations of Ukraine and the provisions of international and European legal acts. The factors of Ukraine's lag behind the world development of information relations are also considered; the main directions of improving the information legislation of Ukraine by expanding the types of information activities and their modernization, implementation of European and international information law in the information legislation of Ukraine, systematization of national information legislation by codification - development of the Information Code of Ukraine.*

Keywords: information law; information society; information relations; information security; Internet relations; human rights; right to information; cyberspace.